

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin, dnia 30 listopada 2016 r.

Poz. 4602

ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W SZCZECINIE

z dnia 24 listopada 2016 r.

w sprawie planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zdroje”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.) zarządza się, co następuje.

§ 1. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie stanowiska odnawiającego się cisa pospolitego *Taxus baccata* w granicach jego zasięgu geograficznego.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) położenie rezerwatu w granicach obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 oraz Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa” i jego otuliny;
- 2) zachowanie w obiekcie różnorodności biologicznej na co najmniej obecnym poziomie, a także transferu genów z sąsiadujących z obiektem obszarów leśnych;
- 3) powstrzymanie na obszarze rezerwatu inwazji roślinności ruderalnej i niepożądaney w zbiorowisku leśnym *Quercus-Fagetum*;
- 4) położenie rezerwatu w bezpośrednim sąsiedztwie (od strony południowej) z ulicą Radosną i w bliskim sąsiedztwie osiedli Podjuchy i Zdroje, co wiąże się z silną antropopresją oraz w bezpośrednim sąsiedztwie autostrady A6, co wiąże się ze wzmożonym przedostawaniem się w granice obiektu spalin samochodowych.

§ 2. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków przedstawia tabela, stanowiąca załącznik Nr 1 do zarządzenia.

§ 3. 1. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

2. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań, przedstawia tabela, stanowiąca załącznik Nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Ustanawia się następujące ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecin, planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych:

- 1) należy utrzymać dotychczasowy status użytków leśnych (Ls) na działkach ewidencyjnych 123/2 i 125/3 obręb Dąbie 144 - łączących rezerwat z kompleksem leśnym Puszczy Bukowej;
- 2) w przypadku planowanej zabudowy kubaturowej (mieszkalnej, użytkowej, technicznej i przemysłowej) na obszarze działek 19/2 i 21 obręb Dąbie 166 utrzymać i wprowadzać przy granicy rezerwatu nasadzenia zieleni w pasie minimum 20 m stanowiących naturalną strefę buforową;
- 3) należy utrzymać nawierzchnię brukową ulicy Radosnej.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jego ogłoszenia^{1), 2)}.

Zastępca Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Szczecinie

Sylwia Jurzyk-Nordlów

¹⁾ niniejsze zarządzenie obowiązuje do dnia 27 kwietnia 2028 r.

²⁾ niniejsze zarządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Nr 17/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 26 marca 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zdroje” (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 39, poz. 800), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego zarządzenia.

**Załącznik nr 1 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 24 listopada 2016 r.**

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.

Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
<i>Zagrożenia wewnętrzne</i>		
1.	Niekontrolowana penetracja obszaru rezerwatu oraz związane z nią niszczenie okazów cisa (ścinanie gałązek), wydeptywanie roślinności i zbiór owoców runa leśnego i owoców cisa, zaśmiecanie obiektu, kradzież drewna (zagrożenie istniejące).	Właściwe oznakowanie granic rezerwatu tablicami urzędowymi, regulaminowymi i edukacyjnymi. Utrzymanie sprawności technicznej grodzenia rezerwatu siatką leśną oraz jego wymiana w zależności od potrzeb. Egzekwowanie zakazów obowiązujących w rezerwacie poprzez okresowe kontrole upoważnionych służb leśnych i służb ochrony przyrody. Drewno usuwane z rezerwatu, w ramach działań ochrony czynnej powinno być bezzwłocznie wywożone poza obszar rezerwatu i nie składowane na jego obszarze lub przy granicy.
2.	Brak naturalnych odnowień cisa oraz bujny rozwój runa i podszytu stanowiących konkurencję dla osobników cisa. Osłabienie kondycji cisa w wyniku nieprawidłowego doświetlenia stanowisk (zagrożenie istniejące).	Stworzenie warunków do kiełkowania nasion i rozwoju siewek cisa poprzez mechaniczne usunięcie gęstego runa, krzewów (w szczególności: jeżyny <i>Rubus sp.</i> , bzu czarnego <i>Sambucus nigra</i> , śnieguliczki białej <i>Symphoricarpos albus</i>) oraz podrostów wiązu <i>Ulmus sp.</i> , klonu <i>Acer sp.</i> , jawora <i>Acer pseudoplatanus</i> oraz osłonięcie siewek cisa.
3.	Zamieranie cisów na skutek nadmiernego zagęszczenia oraz uszkodzenie cisów przez wywracający się posusz sosny (zagrożenie istniejące).	Rozluźnienie zagęszczenia cisów poprzez wycięcie osobników zamierających w nadmiernym zagęszczeniu. Usuwanie posuszu, w którego zasięgu znajdują się cisy.
4.	Zgryzanie siewek cisa przez zwierzynę płową (zagrożenie potencjalne).	Utrzymanie sprawności technicznej grodzenia rezerwatu siatką leśną oraz jego wymiana w zależności od potrzeb.
5.	Zagrożenie ze strony grzybów patogennych i różnych szkodników owadzych (zagrożenie potencjalne).	Prowadzenie corocznego monitoringu pod kątem zagrożenia cisów przez pasożyty zwierzęce (głównie przedziorków) i grzyby, którego wyniki posłużą do ustalenia bieżącego rodzaju i zakresu działań ochronnych przeciwdziałających zagrożeniu.

<i>Zagrożenia zewnętrzne</i>		
6.	Sąsiedztwo aglomeracji szczecińskiej i związana z tym urbanizacja terenów sąsiadujących z Puszcą Bukową, presja rekreacyjna, powiększanie terenów zabudowanych, rozwój terenów komunikacyjnych skutkujące fragmentacją korytarzy ekologicznych łączących rezerwat przyrody z otoczeniem, w tym z gruntami leśnymi Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa” oraz umożliwiających swobodny transfer genów z sąsiadujących z obiektem obszarów leśnych (zagrożenie istniejące).	Zjawisko niemożliwe do całkowitego wyeliminowania. Ograniczenie zagrożenia poprzez utrzymanie dotychczasowego statusu użytków leśnych (Ls) na działkach ewidencyjnych 123/2 i 125/3 obręb Dąbie 144 – łączących rezerwat z kompleksem leśnym Puszczy Bukowej. W przypadku planowanej zabudowy kubaturowej (mieszkalnej, użytkowej, technicznej i przemysłowej) na obszarze działek 19/2 i 21 obręb Dąbie 166 utrzymanie przy granicy rezerwatu nasadzeń zieleni w pasie minimum 20m stanowiących naturalną strefę buforową – składającą się z gatunków: lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> , jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i> , jarząb zwyczajny <i>Sorbus aucuparia</i> , czeremcha zwyczajna <i>Padus avium</i> , grab zwyczajny <i>Carpinus betulus</i> , jabłoń dzika <i>Malus sylvestris</i> , brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i> , sosna pospolita <i>Pinus sylvestris</i> , buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> , dąb bezszypułkowy <i>Quercus petraea</i> oraz krzewy: leszczyna pospolita <i>Corylus avellana</i> , trzmielina zwyczajna <i>Euonymus europaeus</i> , głóg jednoszyjkowy <i>Crataegus monogyna</i> i dwuszyjkowy <i>Crataegus laevigata</i> .
7.	Autostrada biegnąca w odległości około 200 metrów od południowej granicy rezerwatu, duży parking hotelu Panorama zlokalizowany (na działce nr 14 obręb Dąbie 118) w odległości 12 m od południowej granicy rezerwatu oraz natężona emisja spalin z obu ww. obiektów oddziaływująca na stan zdrowotny drzewostanu w rezerwacie, w tym okazów cisa (zagrożenie istniejące). Nasilenie zjawiska (zagrożenie potencjalne).	Utrzymanie/rozszerzenie szpaleru drzew z odrostami (naturalnych kształtów koron oraz tworzących się u nasady pni odrostów lip <i>Tilia sp.</i>), jaki znajduje się po obu stronach wzdłuż ulicy Radosnej, stanowiący naturalny ekran zatrzymujący zanieczyszczenia związane z ruchem samochodowym. Utrzymanie dotychczasowej brukowanej nawierzchni ulicy Radosnej wymuszającej zmniejszenie prędkości przejeżdżających pojazdów.
8.	Wkraczanie i rozprzestrzenianie się w rezerwacie gatunków niepożądanych (tzw. światłożądnych) : jeżyny <i>Rubus sp.</i> , śnieguliczki <i>Symphoricarpos albus</i> , bzu czarnego <i>Sambucus nigra</i> , chmielu zwyczajnego <i>Humulus lupulus</i> (zagrożenie istniejące).	Odstąpienie od wielkopowierzchniowych zrębów zupełnych sąsiadujących z rezerwatem wydzielaniach 25d, 25 h ³⁾ skutkujących nagłą zmianą stosunków świetlnych we wschodniej części rezerwatu.

³⁾ według Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu dla Lasów Miejskich Szczecina na lata 2002-2011.

**Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 24 listopada 2016 r.**

Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych
1.	Cięcia sanitarne drzew, w tym usuwanie martwych drzew sosny <i>Pinus sylvestris</i> .	Należy wyciąć drzewa martwe, stwarzające zagrożenie swoim powaleniem dla odnowień cisowych oraz dla grodzenia rezerwatu (w ilości zależnej od potrzeb ustalonej na podstawie lustracji i szacunku brakarskiego, przeprowadzanych w odstępach minimum 2-letnich). Usuwanie drzew powinno odbywać się przy zachowaniu maksymalnej ostrożności, w sposób nie narażający na zniszczenie podrostów i nalotów cisowych. Drzewa po wycince należy wynieść poza obręb rezerwatu w miarę bezinwazyjnie z użyciem specjalistycznego ciągnika nasiębiernego, za wyjątkiem okazów, których „wciągnięcie” z obszaru rezerwatu grozi zerwaniem ściółki i uszkodzeniem egzemplarzy cisów. Pozostawiać zajęte przez ptaki drzewa dziuplaste, a w miarę potrzeb poddać je jedynie cięciom pielęgnacyjnym. Wszystkie zabiegi realizować poza sezonem lęgowym zwierząt, tj. w okresie 01.09-28.02.	Punktowo na obszarze całego rezerwatu w wydzieleniu 125f ⁴⁾ , tj. na powierzchni 2,12 ha
2.	Ogrodzenie rezerwatu.	Ok. 620 mb siatki leśnej ustawionej wzdłuż granic rezerwatu. Konserwacja i naprawa ogrodzenia w miarę potrzeb i w terminach od nich uzależnionych.	Wzdłuż granic rezerwatu.
3.	Wycinka martwych i zamierających cisów <i>Taxus baccata</i> .	Wyciąć wszystkie martwe i zamierające cisy (do 30 okazów, w jednym nawrocie) oraz okazy o słabej kondycji nie rokujące nadziei na osiągnięcie dojrzałości rosnące w zagęszczeniach (pod okapami innych cisów). Prześwietlanie cisów przeprowadzać pod nadzorem przyrodniczym – zabieg przeprowadzić w okresie pierwszych 5 lat obowiązywania niniejszego planu. Kontynuacja zabiegów, w zależności od potrzeb, w oparciu o wyniki corocznego monitoringu.	Punktowo na obszarze całego rezerwatu.
4.	Monitorowanie stanu rozprzestrzeniania się gatunków: jeżyny <i>Rubus sp.</i> , śnieguliczki <i>Symphoricarpos albus</i> , bzu czarnego <i>Sambucus nigra</i> , chmielu zwyczajnego <i>Humulus lupulus</i> .	Corocznie, kartowanie zmian.	Obszar całego rezerwatu.

⁴⁾ według Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu dla Lasów Miejskich Szczecina na lata 2002-2011.

5.	Mechaniczne usuwanie gatunków niepożądanych w rezerwacie, w tym : jeżyny <i>Rubus sp.</i> , śnieguliczki <i>Symphoricarpos albus</i> , bzu czarnego <i>Sambucus nigra</i> , chmielu zwyczajnego <i>Humulus lupulus</i> poprzez ich wrywanie z korzeniami i przycinanie oraz mechaniczne usuwanie podrostu mające na celu zmniejszenie zagęszczenia roślinności drugorzędowej.	Usuwanie chmielu oplatającego cisy, rosnącego w ich bliskim sąsiedztwie i innych niepożądanych w rezerwacie zarośli, tj.: jeżyny, śnieguliczki, bzu czarnego. Zabiegi przeprowadzić corocznie i powtarzać przez kilka kolejnych lat, do skutku. Intensywność zabiegów ustalić w oparciu o wyniki monitoringu rozprzestrzeniania się gatunków niepożądanych. Punktowo, powierzchnia łączna zabiegu wynosi ok. 1 ha. Usunąć siewki i przerzedzić podrost klonu <i>Acer sp.</i> , jaworu <i>Acer pseudoplatanus</i> i wiązu <i>Ulmus sp.</i> , pozostawiając nieliczne okazy wyselekcjonowane w kierunku przyszłych drzew. Zagęszczenie podrostu tych gatunków w miejscu ich występowania powinno wynosić do 5 okazów na 100 m ² . Pozyskaną biomasę należy usunąć poza obszar rezerwatu i zutylizować.	Obszar całego rezerwatu.
6.	Zwalczanie grzybów patogennych i szkodników zwierzęcych.	Przeprowadzanie corocznego monitoringu pod kątem zagrożenia ze strony grzybów patogennych i szkodników (pajęczaków i owadów), w tym głównie przędziorków. W przypadku stwierdzenia ich występowania, w miarę potrzeby usuwać opadłe igły wygrabiając iglastą ściółkę. Zabieg przeprowadzić w zagęszczonej strefie cisa - na powierzchni pozbawionej runa. Ściółkę tę po usunięciu z rezerwatu wczesną wiosną i jesienią, należy spalić. Naprawa i wymiana budek lęgowych dla ptaków w ilości i częstotliwości zależnej od potrzeb.	Obszar całego rezerwatu.
7.	Monitorowanie rozwoju populacji cisa pospolitego oraz ocena skuteczności przeprowadzonych zabiegów. Powtarzać z częstotliwością nie mniejszą niż raz na 2 lata.		Punktowo na obszarze całego rezerwatu.
8.	Stworzenie warunków do kiełkowania i dobrego zakorzeniania siewek cisa.	W strefie występowania grubej warstwy ściółki należy odstąpić częściowo glebę na 10 poletkach o wymiarach 3x3 m. Prace przeprowadzać pod nadzorem botanika w okresie pierwszych 10 lat obowiązywania planu. W przypadku pomyślnego efektu - podwoić liczbę poletek w latach 2019-2027.	Punktowo na obszarze całego rezerwatu.